

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 15.9.2015
COM(2015) 429 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Σχέδιο κοινής έκθεσης 2015 του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με την
εφαρμογή του ανανεωμένου πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της
νεολαίας (2010-2018)**

{SWD(2015) 168 final}

{SWD(2015) 169 final}

Το ανθρώπινο και κοινωνικό κεφάλαιο των νέων είναι ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα της Ευρώπης για το μέλλον. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της πρέπει να επενδύσουν στο δυναμικό που αντιπροσωπεύουν 90 εκατομμύρια νέοι Ευρωπαίοι ως προς τις δεξιότητες, τη δημιουργικότητα και την πολυμορφία.

Η οικονομική κρίση έπληξε δριμύτατα τους νέους ανθρώπους. Διεύρυνε δε το χάσμα μεταξύ εκείνων που έχουν περισσότερες και εκείνων που έχουν λιγότερες ευκαιρίες. Ορισμένοι νέοι βρίσκονται όλο και περισσότερο αποκλεισμένοι από τον κοινωνικό και δημόσιο βίο. Ακόμη χειρότερα, ορισμένοι βρίσκονται σε κίνδυνο αποδέσμευσης, περιθωριοποίησης ή ακόμα και ριζοσπαστικοποίησης.

Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συνέχισαν τη συνεργασία κατά την περίοδο 2013-2015, με σκοπό τη βελτίωση της απασχολησιμότητας των νέων, την ένταξή τους στην αγορά εργασίας, καθώς και την κοινωνική τους ένταξη και συμμετοχή. Ενόψει του όλο και μεγαλύτερου κοινωνικοοικονομικού χάσματος, η πολιτική πρέπει να εξακολουθήσει να αντιμετωπίζει τα βαθιά κοινωνικά προβλήματα που πολλοί νέοι αντιμετωπίζουν. Είναι αναγκαία η εξεύρεση βιώσιμων λύσεων για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων, την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και την πρόληψη της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης. Αυτή η επιδίωξη προϋποθέτει μια πιο συστηματική συνεργασία σε ένα φάσμα πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ και σε επίπεδο κρατών μελών, όπως π.χ. στον τομέα της απασχόλησης, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της αποφυγής των διακρίσεων, της κοινωνικής πολιτικής, της ιδιότητας του ενεργού πολίτη (συμπεριλαμβανομένης της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης) και της νεολαίας αλλά και του πολιτισμού, του αθλητισμού και της υγείας.

Κατά την περίοδο 2016-2018 το πλαίσιο συνεργασίας για τη νεολαία¹ θα πρέπει να έχει ως στόχο να ενδυναμώσει περισσότερους και πιο διαφορετικούς νέους, ιδίως αυτούς που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού. Θα πρέπει να τους βοηθήσει να βρουν ποιοτικές θέσεις εργασίας και να συμμετέχουν στην κοινωνική ζωή. Η χρηματοδότηση της ΕΕ στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ θα συμπληρώσει την πολιτική συνεργασίας σχετικά με την απασχόληση των νέων, του εθελοντισμού και της συμμετοχής στη δημοκρατική ζωή. Άλλα μέσα, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και η πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων (ΠΑΝ), θα παρέχουν χρηματοδότηση με στόχο την ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας και στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου τους.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ΕΕ τάσσεται υπέρ της απασχόλησης, της απασχολησιμότητας και της κοινωνικής ένταξης των νέων, ιδίως στο πλαίσιο της ατζέντας για την απασχόληση, την ανάπτυξη και τις επενδύσεις, της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και μέσω ταμείων της ΕΕ, όπως το Erasmus+, το ΕΚΤ και η ΠΑΝ.

Επιπλέον, η ΕΕ υποστηρίζει, συντονίζει και συμπληρώνει τις ενέργειες των κρατών μελών μέσω ενός πλαισίου συνεργασίας στον τομέα της νεολαίας σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 165 της ΣΛΕΕ, η οποία καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη:

¹ Ψήφισμα του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2009, για ένα ανανεωμένο πλαίσιο ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της νεολαίας (2010-2018), ΕΕ C 311, 19.12.2009, σ. 1-11.

- να δημιουργήσουν περισσότερες και ίσες ευκαιρίες για όλους τους νέους στον τομέα της εκπαίδευσης και στην αγορά εργασίας, και
- να προωθήσουν την ενεργό συμμετοχή στα κοινά, τη κοινωνική ένταξη και την αλληλεγγύη μεταξύ όλων των νέων.

Μέσω ενεργειών που περιλαμβάνουν τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων, την αμοιβαία μάθηση και τον διάλογο με τη νεολαία, το πλαίσιο υποστηρίζει τη δράση σε οκτώ τομείς: εκπαίδευση και κατάρτιση, απασχόληση και επιχειρηματικό πνεύμα, υγεία και ευεξία, συμμετοχή, εθελοντικές δραστηριότητες, κοινωνική ένταξη, νεολαία και κόσμος και δημιουργικότητα και πολιτισμός.

Η παρούσα έκθεση αξιολογεί την πρόοδο ως προς την επίτευξη των στόχων και των προτεραιοτήτων του πλαισίου συνεργασίας κατά την περίοδο 2013-2015, βάσει αξιολόγησης της κατάστασης των νέων και των μέτρων πολιτικής που λαμβάνονται τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο κρατών μελών.

2. ΟΙ ΝΕΟΙ ΕΥΡΩΠΑΙΟΙ ΣΗΜΕΡΑ²

Από το 2013 τα αποτελέσματα της κρίσης εξακολούθησαν να έχουν έντονη απήχηση στους νέους. Η μετάβαση από την παιδική ηλικία στην ενηλικίωση έχει γίνει πιο περίπλοκη και εξατομικευμένη, τάση που έχει αυξηθεί κατακόρυφα από το 2008. Αυτή η μετάβαση σηματοδύεται από βασικές αλλαγές — από την εκπαίδευση στην εργασία, από την οικονομική τους εξάρτηση στη διαχείριση του προσωπικού τους προϋπολογισμού— και από την ανάγκη να αποκτήσουν αυτονομία, γεγονός που εκθέτει τους νέους στις μεταβαλλόμενες οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνθήκες. Οι πολιτικές θα πρέπει να συνοδεύουν τους νέους στο ταξίδι αυτό και να τους βοηθούν να αναπτύξουν πλήρως τις δυνατότητές τους.

Τα παρακάτω στοιχεία παρέχουν μια στιγμιαία εικόνα της κατάστασης των νέων 15-29 ετών³.

Η παρούσα γενιά των νέων έχει λάβει καλύτερη μόρφωση από οποιαδήποτε άλλη ...

Οι δείκτες εκπαίδευσης καταδεικνύουν θετικές τάσεις. Μολονότι εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις σε ολόκληρη την ΕΕ, η πρόωγη αποχώρηση από το σχολείο σημειώνει πλέον μείωση⁴.

Τα ποσοστά ολοκλήρωσης σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βελτιώθηκαν από 33,8 % το 2010 σε 37,9 % το 2014⁵. Ακόμη και αν το ποσοστό ανεργίας στην ΕΕ για τους αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αυξήθηκε, εξακολουθεί να είναι πολύ μικρότερο από ό,τι για τα άτομα με το χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης. Ωστόσο, οι εν λόγω ομάδες μπορούν επίσης να βρεθούν αντιμέτωπες με υποαπασχόληση και με προσόντα που να υπερβαίνουν εκείνα που απαιτούνται για τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας.

Πολλοί νέοι δημιουργούν κοινωνικά δίκτυα που συνδυάζουν την παγκόσμια συνδεσιμότητα με τοπικές ρίζες: το 82 % συμμετείχε σε διαδικτυακά κοινωνικά δίκτυα το 2014. Οι νέοι

² Για λεπτομερή στοιχεία και πηγές δεδομένων στα οποία βασίζεται η ανάλυση, βλέπε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2015)169 σχετικά με την κατάσταση των νέων στην ΕΕ.

³ Εκτός εάν υπάρχει μνεία περί του αντιθέτου.

⁴ Ο δείκτης Eurostat «άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση», από 13,9 % το 2010 σε 11,1 % το 2014 για την ομάδα ηλικίας 18-24 ετών (υψηλά ποσοστά εξακολουθούν να υφίστανται, ιδίως στην Ισπανία, την Ιταλία, τη Μάλτα, την Πορτογαλία και τη Ρουμανία).

⁵ Eurostat, πληθυσμός ηλικίας 30-34 ετών με ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

συμμετέχουν σε νέες μορφές πολιτικής συμμετοχής, συχνά με τη χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης, αλλά τείνουν να ψηφίζουν λιγότερο από τις παλαιότερες γενιές. Παρόλα αυτά, πολλοί παραμένουν ενεργά μέλη της τοπικής κοινότητας τους· περίπου ένας στους δύο ανήκει σε μια τουλάχιστον οργάνωση το 2014· ο ένας στους τέσσερις είναι εθελοντής⁶.

... αλλά η κρίση έχει δημιουργήσει νέες διαιρέσεις

Πολλοί νέοι αγωνίζονται να βρουν ποιοτικές θέσεις εργασίας, γεγονός που παρεμποδίζει σοβαρά την πορεία τους προς την ανεξαρτησία. Παρά τη μείωση στα περισσότερα κράτη μέλη, ύστερα από την κορύφωση που παρουσίασε το 2013, η ανεργία των νέων παραμένει σοβαρό πρόβλημα: 8,7 εκατομμύρια ευρωπαίοι νέοι δεν μπορούν να βρουν εργασία⁷ και το ποσοστό αυτών που πλήττονται από μακροχρόνια ανεργία ή ακούσια μερική απασχόληση παραμένει υψηλό.

Συνολικά, 13,7 εκατομμύρια νέοι δεν εργάζονται ούτε παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση (NEET)⁸. Σχεδόν 27 εκατομμύρια αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Τα ποσοστά της φτώχειας είναι υψηλότερα για τους νέους εργαζομένους από ό,τι για το σύνολο του πληθυσμού και η ακούσια μερική απασχόληση ή παρατεταμένες έκτακτες θέσεις εκθέτουν την παρούσα γενιά σε κίνδυνο μακροχρόνιας φτώχειας⁹.

Αεργία, φτώχεια και αποκλεισμός δεν πλήττουν ομοιόμορφα. Τα άτομα που ξεκινούν τη ζωή με λιγότερες ευκαιρίες τείνουν να συσσωρεύουν μειονεκτήματα. Οι νέοι που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, οι νέοι με χαμηλές εκπαιδευτικές επιδόσεις ή οι νέοι με θέματα υγείας έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να γίνουν NEET¹⁰. Η ανεργία των νέων που γεννήθηκαν στη χώρα από μετανάστες γονείς είναι σχεδόν 50 % υψηλότερη από ό,τι η ανεργία άλλων νέων στην ΕΕ¹¹.

Διευρύνεται το χάσμα μεταξύ των νέων που σπουδάζουν, πιστεύουν ότι θα βρουν θέση εργασίας και συμμετέχουν στην κοινωνική, πολιτική και πολιτιστική ζωή, αφενός, και εκείνων με μικρή ελπίδα να ζήσουν μια δημιουργική ζωή και οι οποίοι διατρέχουν τον κίνδυνο αποκλεισμού και περιθωριοποίησης, αφετέρου.

Οι εν λόγω διαιρέσεις απειλούν να υπονομεύσουν τον κοινωνικό ιστό και τη βιώσιμη μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη¹². Η γήρανση του πληθυσμού της Ευρώπης καθιστά την ενσωμάτωση όλων των νέων (με παράλληλο σεβασμό της διαφορετικότητάς τους) ακόμη πιο αναγκαία και επείγουσα.

Οι νέοι στη λάθος πλευρά του εν λόγω διπόλου δυσκολεύονται να εκφράσουν την πολιτική άποψή τους. Όσο λιγότερο μορφωμένοι ή λιγότερο συμμετέχοντες σε κοινωνικές δραστηριότητες, τόσο λιγότερο λαμβάνουν μέρος σε ψηφοφορίες, στον εθελοντισμό ή σε πολιτιστικές δραστηριότητες¹³. Για παράδειγμα, οι NEET έχουν λιγότερη εμπιστοσύνη στους δημόσιους θεσμούς και συμμετέχουν λιγότερο στις κοινωνικές και πολιτικές δραστηριότητες από ό,τι οι ομόλογοί τους.

⁶ Έκτακτη έρευνα Ευρωβαρόμετρου 408, 2014.

⁷ Eurostat, 2014.

⁸ Eurostat, 2014

⁹ *Rising inequality: youth and poor fall further behind*, ΟΟΣΑ, 2014.

¹⁰ «NEET», Eurofound, 2012 και ΟΟΣΑ, 2015.

¹¹ *Indicators of immigrant integration - Settling in 2015 (Δείκτες σχετικά με την ένταξη των μεταναστών — Κατάσταση το 2015)*, κοινή μελέτη του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

¹² *In it together: Why less inequality benefits all*, ΟΟΣΑ, Μάιος 2015.

¹³ Έκτακτη έρευνα Ευρωβαρόμετρου 408, 2014.

Καμία πολιτική από μόνη της δεν έχει τη λύση, αλλά όλες οι πολιτικές μπορούν να βοηθήσουν

Όλοι οι νέοι δικαιούνται να έχουν δίκαιες και ίσες ευκαιρίες, αλλά για να επιτευχθεί αυτό απαιτούνται μακροπρόθεσμες επενδύσεις. Στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της χρειάζεται να κινητοποιήσουν όλες τις πολιτικές που μπορούν να βελτιώσουν τις προοπτικές των νέων.

Για να μετατρέψει τα πρόσφατα σημάδια ανάκαμψης σε διαρκή και βιώσιμη ανάπτυξη, η ΕΕ έχει λάβει μέτρα για την προώθηση της δημιουργίας θέσεων εργασίας, της ανάπτυξης και των επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων των προσπαθειών για να βοηθήσει τους νέους να επανέλθουν σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη μπορούν να στηρίζουν τις προσπάθειές τους στις «Εγγυήσεις για τη Νεολαία»,¹⁴ το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το «Επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη».

Οι θέσεις εργασίας είναι ζωτικής σημασίας, αλλά δεν αρκούν πάντα για τη διασφάλιση πλήρους ένταξης. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση μπορούν να παρέχουν στους νέους τις δεξιότητες που απαιτούνται στην αγορά εργασίας και να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ανισοτήτων και στην προώθηση της ανοδικής κοινωνικής κινητικότητας. Η επείγουσα πρόκληση για την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε όλη την ΕΕ είναι να πραγματοποιήσει επενδύσεις και να προβεί σε εκσυγχρονισμό αρκετά γρήγορα, ώστε να αξιοποιήσει το δυναμικό αυτό¹⁵. Η πολιτική για τη νεολαία, που εφαρμόζεται εκτός της αίθουσας διδασκαλίας, μπορεί επίσης να βοηθήσει τους νέους να αποκτήσουν τον σωστό συνδυασμό δεξιοτήτων, προκειμένου να προετοιμαστούν για τη ζωή και την εργασία.

Οι νέοι θα έπρεπε να μπορούν να μεγαλώνουν σε πλουραλιστικές κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς με βάση ευρωπαϊκές δημοκρατικές αξίες, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα. Για τη διαφύλαξη της ανεκτικότητας, της πολυμορφίας και του αμοιβαίου σεβασμού, η ευρωπαϊκή ατζέντα για την ασφάλεια συνεπάγεται ανάληψη δράσης για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της εξτρεμιστικής βίας και την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης, μεταξύ άλλων με την προώθηση της ένταξης και της συμμετοχής των νέων¹⁶. Οι εφετινές τρομοκρατικές επιθέσεις, αρχής γενομένης από το Παρίσι και την Κοπεγχάγη, δημιούργησαν νέα έκτακτη ανάγκη ως προς αυτές τις σύνθετες προκλήσεις. Στη διακήρυξη του Παρισιού του Μαρτίου του 2015, οι υπουργοί Παιδείας της ΕΕ και η Επιτροπή δεσμεύτηκαν να λάβουν περαιτέρω μέτρα προκειμένου να προστατευθούν οι ευρωπαϊκές αξίες.

3. ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2013-2015¹⁷

3.1. Δράση της ΕΕ: απασχόληση, ένταξη και συμμετοχή

Δράση σε όλους τους τομείς πολιτικής της ΕΕ

Η απασχόληση των νέων και η απασχολησιμότητα παρέμειναν κορυφαίες προτεραιότητες σε όλη την περίοδο 2013-2015.

¹⁴ Σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία, ΕΕ C 120 της 26.4.2013, σ. 1.

¹⁵ Κοινή έκθεση για την εκπαίδευση και την κατάρτιση του 2020, COM(2015) 408.

¹⁶ COM(2015) 185.

¹⁷ Περισσότερες λεπτομέρειες παρέχονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SWD(2015)168) σχετικά με τα αποτελέσματα της ανοικτής μεθόδου συντονισμού στον τομέα της νεολαίας: http://ec.europa.eu/youth/policy/implementation/report_en.htm.

Για να βελτιωθούν τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα, τα κράτη μέλη έλαβαν μέτρα, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου, για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και την προαγωγή της ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Οι προσπάθειές τους υποστηρίχθηκαν από το στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, καθώς και από το πρόγραμμα Erasmus+. Από το 2012, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης, τα κράτη μέλη αρχίζουν να θεσπίζουν μέτρα που επιτρέπουν στους νέους να αξιοποιήσουν στο έπακρο αυτά που μαθαίνουν εκτός του πλαισίου της τυπικής εκπαίδευσης.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη ανέλαβαν τη δέσμευση να μειώσουν την ανεργία των νέων με τη διευκόλυνση της μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία. Το 2013 εισήχθη το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» ως ένα διαρθρωτικό πλαίσιο για να προσφέρει στους νέους θέση εργασίας, μαθητεία, πρακτική άσκηση ή συνεχή εκπαίδευση εντός περιόδου τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που εξέρχονται από την εκπαίδευση ή καθίστανται άνεργοι. Το ΕΚΤ και η ΠΑΝ δέσμευσαν τουλάχιστον 12,7 δισ. ευρώ για την ενεργοποίηση και την απασχόληση των νέων. Από το 2014 έως το 2020 θα διατεθούν περίπου 27 δισεκατομμύρια ευρώ ως χρηματοδότηση του ΕΚΤ για μέτρα στον τομέα της εκπαίδευσης. Οι νέοι θα επωφεληθούν επίσης έμμεσα από περίπου 11 δισεκατομμύρια ευρώ ως χρηματοδότηση του ΕΚΤ για άλλες πρωτοβουλίες, όπως ο εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών απασχόλησης ή η υποστήριξη της αυτοαπασχόλησης. Δράσεις στο πλαίσιο της ΠΑΝ αναμένεται να ενισχύσουν τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων θεσμικών οργάνων και υπηρεσιών για να βοηθήσουν ιδίως τους NEET με ολοκληρωμένο τρόπο.

Από το 2013 η Ευρωπαϊκή Συμμαχία για Θέσεις Μαθητείας έχει αντλήσει στήριξη από τον ιδιωτικό τομέα, ενώ, από το 2014, η σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ένα πλαίσιο ποιότητας για την πρακτική άσκηση¹⁸ έχει σκοπό να διευκολύνει τη μάθηση υψηλής ποιότητας και δίκαιες συνθήκες εργασίας. Η Επιτροπή βελτίωσε την ενημέρωση των νέων που αναζητούν εργασία στο πλαίσιο του συστήματος EURES για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την προσφορά θέσεων εργασίας και του προγράμματος «Η πρώτη σας θέση εργασίας μέσω του EURES» για να βοηθήσει τους νέους να βρουν θέση εργασίας στο εξωτερικό.

Σε συνέχεια της ευρωπαϊκής ατζέντας για την ασφάλεια και της δήλωσης του Παρισιού, τα κράτη μέλη ανέλαβαν τη δέσμευση να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την προώθηση της ένταξης και της συμμετοχής στην κοινωνία όλων των νέων. Μέσω δράσεων, όπως η ευρωπαϊκή εβδομάδα για τους νέους, η Επιτροπή κινητοποίησε την κοινωνία των πολιτών να εργασθεί για την ένταξη, τη συμμετοχή στα κοινά και τον διαπολιτισμικό διάλογο. Όλοι αυτοί οι τομείς θα έχουν μεγαλύτερη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Erasmus+. Οι προσπάθειες αυτές συμπληρώνουν το έργο του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ δικτύου για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη ριζοσπαστικοποίηση (RAN), το οποίο τονίζει τον προληπτικό ρόλο της εκπαίδευσης και της διδασκαλίας της κριτικής σκέψης και των δημοκρατικών αξιών στην αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή υπογράμμισε τη σημασία της ενθάρρυνσης των νέων να επεξεργάζονται με κριτικό πνεύμα τις εξτρεμιστικές ιδέες¹⁹ και τόνισε το δυναμικό του προγράμματος Erasmus+ ως προς την υποστήριξη της μαθησιακής κινητικότητας και των εταιρικών σχέσεων μεταξύ

¹⁸ ΕΕ C 88 της 27.3.2014, σ. 1.

¹⁹ COM(2013) 941 «Πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί στην τρομοκρατία και στον βίαιο εξτρερισμό: ενίσχυση της ενωσιακής απόκρισης».

φορέων, οι οποίες τελικώς μπορούν να βοηθήσουν τους νέους να αναπτύξουν αντιστάσεις σε εξτρεμιστικές απόψεις²⁰.

Ειδικές δράσεις στον τομέα της πολιτικής για τη νεολαία

Η συνεργασία της ΕΕ επικεντρώθηκε στην κοινωνική ένταξη και χειραφέτηση των νέων, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε δικαιώματα και πολιτική συμμετοχή. Το Συμβούλιο απηύθυνε έκκληση για μεγαλύτερη συνεισφορά της πολιτικής για τη νεολαία στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και επιβεβαίωσε την πρόθεσή του να συμπεριλάβει καλύτερα τους NEET και να προωθήσει την επιχειρηματικότητα των νέων.

Η εργασία των νέων κατέχει υψηλή θέση στην ατζέντα της ΕΕ για τη νεολαία από το 2013. Μελέτη της Επιτροπής κατέδειξε την αξία της εργασίας των νέων για τους νέους σε διάφορες πτυχές της ζωής τους²¹ και, το 2015, η Δεύτερη Ευρωπαϊκή Συνέλευση σχετικά με τις Κοινωνικομορφωτικές Δραστηριότητες για τους Νέους προσδιόρισε τις πλέον επείγουσες προκλήσεις και απηύθυνε έκκληση για μια ευρωπαϊκή ατζέντα για την απασχόληση των νέων²².

Υπό το πρίσμα των ανησυχιών σχετικά με την απομάκρυνση των νέων από τις παραδοσιακές μορφές συμμετοχής, η Επιτροπή συγκέντρωσε στοιχεία²³ που αποδεικνύουν ότι εξακολουθούν να επιθυμούν να συμμετέχουν, αλλά ότι ζητούν περισσότερους και διαφορετικούς διαύλους συμμετοχής. Η πρόκληση για τους διαμορφωτές πολιτικής θα είναι να καθορίσουν ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος απόκρισης.

Από την πολιτική στην αλλαγή επί τόπου: Erasmus+

Το 2014 η ΕΕ ξεκίνησε το πρόγραμμα Erasmus+ για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό. Με προϋπολογισμό 14,7 δισεκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο έως το 2020, το Erasmus+ υποστηρίζει τη μαθησιακή κινητικότητα τεσσάρων εκατομμυρίων νέων και εκπαιδευτών, με το 10 % του προϋπολογισμού να προορίζεται για δραστηριότητες των νέων, που χρηματοδοτεί 400 000 συμμετέχοντες κατ' εκτίμηση σε ανταλλαγές νέων και 100 000 στην «Ευρωπαϊκή εθελοντική υπηρεσία των νέων» (EVS). Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει αύξηση κατά 80 % της χρηματοδότησης σε σύγκριση με το προηγούμενο πρόγραμμα «Νεολαία σε δράση».

Το πρόγραμμα Erasmus+ συνδέει καλύτερα την πολιτική και το πρόγραμμα από ό,τι στο παρελθόν. Χρηματοδοτεί στρατηγικές εταιρικές σχέσεις μεταξύ παρόχων εκπαίδευσης, ενισχύοντας τη διατομεακή συνεργασία. Το Youthpass²⁴ εξακολούθησε να στηρίζει την αναγνώριση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης: οι εθνικές μονάδες συντονισμού για το πρόγραμμα «Νεολαία» εξέδωσαν σχεδόν 250 000 πιστοποιητικά από την έναρξή του. Για να διευρύνει τον αντίκτυπο του πιστοποιητικού Youthpass, το Συμβούλιο πρότεινε να καθιερωθεί και σε άλλους τομείς και να υποστηριχθεί η χρήση εθνικών μέσων αναγνώρισης με βάση αυτό.

²⁰ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran/ran-prevent/index_en.htm

²¹ Μελέτη σχετικά με την «Αξία της εργασίας των νέων στην ΕΕ» (Value of youth work in the EU), 2014· εκθέσεις της ομάδας εμπειρογνομόνων σχετικά με το δυναμικό δημιουργικότητας και καινοτομίας των νέων και ποιοτικές προσεγγίσεις στον τομέα της εργασίας των νέων.

²² <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8491-2015-INIT/en/pdf>.

²³ Μελέτη με θέμα τη «Συμμετοχή των νέων στον δημοκρατικό βίο» (Youth participation in democratic life), 2013.

²⁴ Το Youthpass είναι ένα εργαλείο για την αναγνώριση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης στον τομέα της νεολαίας· χρησιμοποιείται για έργα που χρηματοδοτούνται από το μέρος Νεολαία στο Erasmus+. <https://www.youthpass.eu/en/youthpass/>.

Διεύρυνση της προσέγγισης

Με τη χρήση μέσων τόσο ηλεκτρονικών όσο και άλλων, η Επιτροπή ανέλαβε την υποχρέωση να ενημερώνει καλύτερα τους νέους σχετικά με τις ευκαιρίες που παρέχονται από τις πολιτικές και τα προγράμματα της ΕΕ. Ακόμη πιο σημαντικό είναι το γεγονός ότι επιδίωξε να ακουστούν οι γνώμες και οι ιδέες τους. Με 1,5 εκατομμύριο επισκέπτες το 2014, η ευρωπαϊκή δικτυακή πύλη για τη Νεολαία έχει καταστεί ο πυλώνας των δραστηριοτήτων αυτών, με τη διαφήμιση των ευκαιριών για τον διασυνοριακό εθελοντισμό και τη σύνδεση με πληροφορίες του δικτύου EURES σχετικά με τις προσφορές πρακτικής άσκησης στη θέση εργασίας. Το 2015 η Επιτροπή συγκέντρωσε ιδέες από τους νέους σε «εργαστήρια ιδεών» κατά την ευρωπαϊκή εβδομάδα νεολαίας, που συνολικά συγκέντρωσε 137 000 άτομα σε εκδηλώσεις και 1,2 εκατομμύρια ευρώ μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Η Επιτροπή θα βελτιώσει περαιτέρω τον σχεδιασμό και τη λειτουργικότητα της ευρωπαϊκής δικτυακής πύλης της νεολαίας και άλλες διαδικτυακές πλατφόρμες. Θα συνεργαστεί στενότερα με δίκτυα σε άμεση επαφή με τους νέους, όπως το δίκτυο Eurodesk με 1 200 ειδικούς της πληροφόρησης.

3.2. Δράση των κρατών μελών

Τα κράτη μέλη όλο και περισσότερο επιδιώκουν εγκάρσιες πολιτικές για τη νεολαία, με την απασχόληση, την κοινωνική και πολιτική τους ένταξη ως πρωταρχικά μελήματα. Έχουν ληφθεί πολλά μέτρα για την ενσωμάτωση των νέων στην αγορά εργασίας, συχνά ως μέρος προγραμμάτων εγγυήσεων για τη νεολαία τα οποία υποστηρίζονται από πόρους της ΕΕ που είναι διαθέσιμοι στο πλαίσιο του ΕΚΤ και της ΠΑΝ. Επιπλέον, 18 μικρής κλίμακας πιλοτικά έργα πραγματοποιήθηκαν το 2014 με την άμεση υποστήριξη της Επιτροπής. Όλα τα κράτη μέλη υπέβαλαν Σχέδια Υλοποίησης των Εγγυήσεων για τη Νεολαία. Η πρόοδος όσον αφορά την εφαρμογή τους αξιολογείται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Τα περισσότερα κράτη μέλη επέλεξαν οργανώσεις νεολαίας, ενώ τα δύο τρίτα επέλεξαν υπηρεσίες νέων για να συμμετέχουν στις εταιρικές σχέσεις που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο των «Εγγυήσεων για τη νεολαία».

Σε απάντηση προς τις ανησυχίες σχετικά με τον αυξανόμενο κοινωνικό αποκλεισμό των νέων, σχεδόν όλα τα κράτη μέλη έλαβαν μέτρα για να ενισχύσουν την ένταξη των NEET. Τα περισσότερα κράτη μέλη ανέλαβαν να βελτιώσουν την πρόσβαση των νέων σε ποιοτικές υπηρεσίες και το 80 % υποστήριξε δραστηριότητες για τους νέους και κέντρα για τη νεολαία. Ωστόσο, οι δραστηριότητες για τους νέους έχουν υποστεί περικοπές του προϋπολογισμού σε ολόκληρη την Ευρώπη²⁵, ενώ η όλο και μεγαλύτερη αύξηση του ποσοστού των νέων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και αποκλεισμού αυξάνει τη ζήτηση για παρέμβαση.

Ως προς τη συμμετοχή, 27 κράτη μέλη έχουν αναπτύξει μηχανισμούς διαλόγου με τους νέους· 25 κράτη μέλη παρείχαν δημόσια υποστήριξη για τις οργανώσεις νεολαίας και δύο τρίτα προώθησαν τη χρήση διαδικτυακών μέσων ενημέρωσης και παρείχαν περισσότερες ευκαιρίες για συζήτηση. Παρόλο που τα κράτη μέλη επιδίωξαν τη συμμετοχή των νέων σε όλο το κοινωνικοοικονομικό φάσμα, δεδομένης της μόνιμα χαμηλότερης συμμετοχής σε ορισμένες ομάδες, οι διαμορφωτές πολιτικής σε όλα τα επίπεδα μπορούν ακόμη να κάνουν περισσότερα για τη συμμετοχή των υποεκπροσωπούμενων ομάδων.

²⁵ Μελέτη σχετικά με την «Αξία της εργασίας των νέων στην ΕΕ», 2014.

4. ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2013-2015

Οι εκθέσεις των κρατών μελών σχετικά με την εφαρμογή του πλαισίου συνεργασίας παρέχουν μια σταθερή βάση για τη συνέχιση της συνεργασίας της ΕΕ για τη νεολαία. Το πλαίσιο συνέβαλε στην προώθηση εθνικών προγραμμάτων για τη νεολαία και της διατομεακής συνεργασίας για τη υποστήριξη των νέων, σε συνδυασμό με τα κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία και την ανταλλαγή εμπειριών.

Για να καταστήσουν αποτελεσματικότερη την εφαρμογή του πλαισίου, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να βελτιώσουν την ανταλλαγή των σχετικών δεδομένων και άλλα στοιχεία εκτός του τομέα της νεολαίας. Ταυτόχρονα, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν τους μηχανισμούς αυτούς ως βάση για πιο προσανατολισμένες στο αποτέλεσμα πολιτικές για τη νεολαία. Και οι δύο θα πρέπει να στηρίζουν τη συμπερίληψη νέων θεμάτων σε άλλες πολιτικές. Σε επίπεδο ΕΕ, η αμοιβαία μάθηση μπορεί να διαφοροποιείται, για παράδειγμα, με τη δημιουργία πρόσθετων ευκαιριών για την εκμάθηση μέσω ομοτίμων προσαρμοσμένη στις διάφορες ανάγκες των κρατών μελών. Ο διαρθρωμένος διάλογος με τους νέους θα πρέπει να είναι πιο περιεκτικός.

Οι κύριες δραστηριότητες και μέσα εξετάζονται λεπτομερώς κατωτέρω.

Το πλαίσιο ως ρυθμιστής της ατζέντας

Το πλαίσιο έδωσε ισχυρή ώθηση στα εθνικά προγράμματα για τη νεολαία. Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη έχουν αναλάβει πρωτοβουλίες ή δημιουργήσει εργαλεία στον τομέα αυτό από το 2010. Κατά τα δύο τρίτα, το πλαίσιο ενίσχυσε τις προτεραιότητες της εθνικής πολιτικής για τη νεολαία και κατά το ένα τρίτο επηρέασε το τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. 11 κράτη μέλη επαναπροσανατόλισαν την εθνική τους πολιτική για τη νεολαία σύμφωνα με το πλαίσιο.

Το πλαίσιο ενθάρρυνε τη διατομεακή συνεργασία· σχεδόν όλα τα κράτη μέλη διαθέτουν πλέον θεσμοθετημένους μηχανισμούς προκειμένου να εξασφαλίζεται η διατομεακή προσέγγιση της πολιτικής για τη νεολαία, όπως ενδοϋπηρεσιακές δομές και τακτικές διυπουργικές συνεδριάσεις.

Το πρώτο πρόγραμμα εργασιών της ΕΕ για τη Νεολαία (2014-2015) του Συμβουλίου είχε στόχο την προώθηση της εφαρμογής του πλαισίου και τα περισσότερα κράτη μέλη έλαβαν μέρος στις δραστηριότητές του. Είκοσι τρία έκριναν ότι το πρόγραμμα εργασίας πέτυχε τον στόχο του και εξέφρασε ικανοποιητικά τις εθνικές προτεραιότητες, ενώ ορισμένα επισήμαναν κινδύνους μη συνεκτικών ή παράλληλων προσεγγίσεων στο πλαίσιο των εννέα ετών.

Τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής: ποσοτικές και ποιοτικές εξελίξεις

Η κατάσταση των νέων στην ΕΕ μετράται τακτικά με βάση πίνακα 41 δεικτών σχετικά με τους όρους που επηρεάζουν τους νέους²⁶. Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο τους δείκτες αυτούς, ακόμη και αν αυτό δεν έχει αποφέρει ως τώρα συστηματική προσανατολισμένη στο αποτέλεσμα πολιτική για τη νεολαία.

Οι δείκτες και τα περαιτέρω στοιχεία από τη Eurostat, το Eurofound και την εταιρική σχέση μεταξύ της Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρώπης βοηθούν τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να διακρίνουν τις νέες τάσεις και να προσαρμόσουν τις προτεραιότητες ανάλογα.

²⁶ SEC(2011) 401.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει να ανταλλάσσουν τα εν λόγω στοιχεία — πέρα από το πεδίο εφαρμογής της πολιτικής για τη Νεολαία — με όσους εργάζονται με τους νέους. Σε επίπεδο ΕΕ, η νέα παρακολούθηση νέων²⁷ παρέχει φιλική προς τον χρήστη ηλεκτρονική πρόσβαση στα δεδομένα. Από το 2016 ένα νέο πρόγραμμα με τίτλο «Νεολαία» θα παρέχει επικαιροποιημένες πληροφορίες για τις εθνικές πολιτικές, τη νομοθεσία και προγράμματα στον τομέα της νεολαίας. Αυτό το πρόγραμμα θα συμπληρωθεί με ένα νέο πλαίσιο δεικτών για την παρακολούθηση των «Εγγυήσεων για τη νεολαία», για το οποίο τα πρώτα δεδομένα θα πρέπει να αναμένονται στα τέλη του 2015.

Αμοιβαία μάθηση: ανταλλαγή εμπειριών

Τα κράτη μέλη έχουν μάθει το ένα από το άλλο, κυρίως μέσω της συμμετοχής σε ομάδες εμπειρογνομόνων. Κατά την περίοδο 2013-2015 οι εμπειρογνώμονες εξέτασαν τρόπους για την υποστήριξη των δυνατοτήτων δημιουργικότητας και καινοτομίας των νέων, τη συμβολή της εργασίας των νέων στην προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι νέοι κατά την περίοδο της κρίσης και την ποιότητα της εργασίας των νέων. Τα αποτελέσματα τροφοδότησαν συζητήσεις στο φόρουμ για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη νεολαία, καθώς και εργασίες στο πλαίσιο του Συμβουλίου²⁸. Η έκθεση του 2015 σχετικά με την ποιότητα της εργασίας των νέων²⁹ ενημέρωσε για τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση της εργασίας των νέων για την εξασφάλιση συνεκτικών κοινωνιών³⁰, γεγονός που απαίτησε σημείο αναφοράς και εργαλείο καθοδήγησης σχετικά με την ποιότητα των εθνικών οργανώσεων για την εργασία των νέων.

Επίσης, τα κράτη μέλη έμαθαν το ένα από το άλλο μέσω δραστηριοτήτων που διοργανώνονται υπό μορφή συμπράξεων μεταξύ της Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρώπης· μικρότερες ομάδες κρατών μελών διοργάνωσαν ειδικές ανταλλαγές για θέματα κοινού ενδιαφέροντος, όπως η τοπική εργασία νέων.

Για να αξιοποιήσει στο έπακρο τις διάφορες δραστηριότητες αμοιβαίας μάθησης, το επόμενο πρόγραμμα εργασίας θα πρέπει να περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός ευέλικτου πλαισίου για να διευκολυνθεί η πρόσβαση στις πληροφορίες και τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων. Θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνει τον ενστερνισμό των πορισμάτων και να βοηθά στην ανεύρεση εταίρων με κοινά συμφέροντα.

Διαρθρωμένος διάλογος: αύξηση της προσέγγισης και εδραίωση του διαλόγου στο πλαίσιο της ατζέντας πολιτικής

Ο διαρθρωμένος διάλογος της ΕΕ μεταξύ των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, των νέων και των εκπροσώπων τους θεωρείται ευρέως ως ένα πολλά υποσχόμενο εργαλείο για την ακρόαση των νέων. Ο πρώτος 18μηνος κύκλος, ο οποίος έληξε το 2011, συνέβαλε στη διαμόρφωση των επακόλουθων πρωτοβουλιών της ΕΕ για την ανεργία των νέων. Την περίοδο 2013-2015 στο πλαίσιο του διαλόγου εξετάστηκαν η κοινωνική ένταξη και χειραφέτηση των νέων και οι συστάσεις του διαβιβάστηκαν στη συνέχεια στο Συμβούλιο.

Ο διαρθρωμένος διάλογος έχει εξελιχθεί από το 2013 και είναι καλύτερα ενταγμένος στην ατζέντα της πολιτικής για τη νεολαία. Ο αριθμός των συμμετεχόντων έχει υπερδιπλασιαστεί και περίπου 40 000 νέοι απάντησαν κατά τη διάρκεια του τελευταίου κύκλου, πολλοί από

²⁷ http://ec.europa.eu/youth/dashboard/index_en.htm.

²⁸ Ψήφισμα του Συμβουλίου σχετικά με πρόγραμμα εργασιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη νεολαία για την περίοδο 2014-2015, 20 Μαΐου 2014.

²⁹ Οι ποιοτικές δραστηριότητες για τους νέους — ένα κοινό πλαίσιο για την περαιτέρω ανάπτυξη της εργασίας στον τομέα της νεολαίας, http://ec.europa.eu/youth/library/reports/quality-youth-work_en.pdf.

³⁰ Μάιος του 2015.

αυτούς εξ ονόματος μεγαλύτερων ομάδων. Επίσης, οι εθνικές διαδικασίες διαλόγου προσανατολίζονται στον διάλογο αυτό και αρχίζουν να δημιουργούνται.

Ο διαρθρωμένος διάλογος δεν έχει εκπληρώσει ακόμη πλήρως το δυναμικό του: εξακολουθεί να μην προσεγγίζει μια ευρύτερη ομάδα νέων με λιγότερους πόρους και ασθενέστερη πολιτική φωνή. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση μέσω επιδοτήσεων του Erasmus+ για την υποστήριξη των εθνικών προσπαθειών και ενός διαδικτυακού εργαλείου διαβούλευσης που δρομολογήθηκε το 2014. Μια περαιτέρω πρόκληση είναι η παρακολούθηση της συμπερίληψης των αποτελεσμάτων του διαλόγου στην ενωσιακή και την εθνική πολιτική. Τέλος, προς το συμφέρον της λογοδοσίας και για να ενθαρρυνθούν οι νέοι να παραμείνουν ενεργοί, οι υπεύθυνοι για τη χάραξη των πολιτικών σε όλα τα επίπεδα θα πρέπει να παρέχουν καλύτερη ενημέρωση στις απαντήσεις τους μέσω της ευρωπαϊκής δικτυακής πύλης της νεολαίας και των εθνικών ομάδων εργασίας.

5. Η ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ (2016-2018)

Τρεις ευκαιρίες εκπαίδευσης, απασχόλησης και συμμετοχής σε κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς

Με βάση τις πολιτικές προτεραιότητες της ΕΕ, οι εκθέσεις των κρατών μελών για την εφαρμογή του πλαισίου, τα δεδομένα και τα αποδεικτικά στοιχεία που συλλέγονται, ο μελλοντικός κύκλος εργασιών του πλαισίου συνεργασίας θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα στα εξής:

- την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης για όλους τους νέους, ιδίως όσους διατρέχουν κίνδυνο, όπως οι NEET, καθώς και τους νέους που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών·
- τη μεγαλύτερη συμμετοχή όλων των νέων, ιδίως εκείνων που διατρέχουν κίνδυνο περιθωριοποίησης·
- τη διευκόλυνση της ένταξης στην αγορά εργασίας για όλους τους νέους, με ιδιαίτερη έμφαση στους μακροχρόνια ανέργους και εκείνους που βρίσκονται σε στάδιο μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα αναλάβουν δράση σε αυτούς τους τομείς, μεταξύ άλλων μέσω των μέσων του πλαισίου και της συνεργασίας με άλλες πολιτικές, κατά περίπτωση, για την προώθηση:

- της κοινωνικής ένταξης και πρακτικών ευαισθητοποίησης για την προσέγγιση νέων από διαφορετικά υπόβαθρα, ιδίως για όσους πάσχουν από μειονεκτήματα, για την εξασφάλιση της πλήρους συμμετοχής τους σε κοινωνικές και πολιτικές δραστηριότητες·
- της ικανότητας της εργασίας των νέων, των οργανώσεων και των δικτύων νεολαίας να δρουν ως δυνάμεις ένταξης μέσω της ενίσχυσης της συμμετοχής, του εθελοντισμού και της κινητοποίησης των νέων για την επιδίωξη θετικών κοινωνικών αλλαγών στις κοινότητες·
- της αναγνώρισης της ποιοτικής εργασίας για τους νέους, με την οικοδόμηση των ικανοτήτων τους για ευαισθητοποίηση και της προσαρμοστικότητάς τους στις αναφαινόμενες κοινωνιακές, συμπεριφορικές και τεχνολογικές μεταβολές·
- νέων μορφών συμμετοχής σε δημοκρατικές διαδικασίες και πρόσβαση σε πολιτική διαδικασία λήψης αποφάσεων μέσω τόσο διαδικτυακών όσο και μη διαδικτυακών εργαλείων·

- εξελισσόμενων απαιτήσεων δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της ιθαγένειας, των μέσων ενημέρωσης και του ψηφιακού γραμματισμού, της κρίσιμης απόφασης και της διαπολιτισμικής κατανόησης·
- της ικανότητας των νέων να ενστερνιστούν τα θεμελιώδη δικαιώματα και την πρακτική της μη διάκρισης και τη διαπολιτισμική κατανόηση· και
- του εθελοντισμού, μεταξύ άλλων μέσω προγραμμάτων της ΕΕ, όπως η EVS και η νέα πρωτοβουλία εθελοντών ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ, ως μέσων που συνδυάζουν τη μάθηση με την ενασχόληση με τα κοινά³¹. της μεγαλύτερης συμπληρωματικότητας μεταξύ εθνικών και διεθνών παραγόντων για την κλιμάκωση των διασυνοριακών εθελοντικών δραστηριοτήτων και την καλύτερη σύνδεση του εθνικού εθελοντισμού με την EVS.

Με βάση αυτές τις προτεραιότητες, ο διαρθρωμένος διάλογος της ΕΕ με τους νέους θα πρέπει να προωθεί την ένταξη όλων των νέων σε ανεκτικές, ποικιλόμορφες και δημοκρατικές κοινωνίες. Ο επόμενος διάλογος πρέπει να απευθυνθεί σε πολύ ευρύτερο κοινό ομάδων νέων, ιδίως εκείνων που δεν έχουν συμμετάσχει μέχρι στιγμής στον διάλογο, μεταξύ άλλων με τη χρήση απλούστερων μέσων συμμετοχής προσαρμοσμένων στις ανάγκες και τις συνήθειες των νέων.

Η πολιτική για τη νεολαία σε μια ευρύτερη ατζέντα της ΕΕ

Η πολιτική για τη νεολαία δεν μπορεί να λειτουργεί σε απομόνωση. Η συνεργασία και η συμπληρωματικότητα με άλλες πολιτικές, όπως η απασχόληση, η εκπαίδευση, η κατάρτιση, η υγεία, ο πολιτισμός, τα ψηφιακά μέσα, η βιώσιμη ανάπτυξη, η συμμετοχή στα κοινά και ο αθλητισμός έχουν ζωτική σημασία.

Το πλαίσιο συνεργασίας μπορεί να στηρίξει την εν λόγω συνεργασία μέσω των μηχανισμών του. Μέσω του προγράμματος εργασίας της ΕΕ, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόσουν περαιτέρω και να βελτιώσουν τις διατομεακές δομές και μεθόδους εργασίας. Αυτό συμβάλλει στην επίτευξη των συνολικών στόχων στον τομέα της νεολαίας: τη δημιουργία περισσότερων και ίσων ευκαιριών για όλους τους νέους στον τομέα της εκπαίδευσης και στην αγορά εργασίας και την προώθηση της ενεργού συμμετοχής στα κοινά, της κοινωνικής ένταξης και της αλληλεγγύης μεταξύ όλων των νέων.

Η ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της νεολαίας θα πρέπει να αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης ατζέντας για τους νέους. Για να έχουν πραγματικό αντίκτυπο, οι αρμόδιοι για τη χάραξη πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών πρέπει να συνεργαστούν με τους αρμόδιους επαγγελματίες, παρόχους υπηρεσιών, εκπαιδευτές και επιχειρήσεις σε τοπικό επίπεδο για την κινητοποίηση πόρων και χρηματοδότησης, ώστε να επιτευχθεί η κρίσιμη μάζα των νέων. Θα πρέπει να προσπαθήσουν να προσφέρουν καινοτόμους λύσεις για την αντιμετώπιση των σύνθετων φαινομένων, τα οποία είναι η περιθωριοποίηση, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η έλλειψη συμμετοχής.

Τέλος, υπάρχει επείγουσα ανάγκη για αναβάθμιση των προσπαθειών. Για να προσφερθεί σε περισσότερους νέους η πραγματική προοπτική να καταστούν πλήρη και συμμετέχοντα μέλη των κοινοτήτων τους, χρειαζόμαστε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση της πρόκλησης που αντιμετωπίζουμε. Αυτό απαιτεί την υιοθέτηση μιας συνεκτικής πολιτικής ατζέντας, που θα υποστηρίζεται από το Erasmus+, τις «Εγγυήσεις για τη νεολαία» και τα

³¹ Σε επίπεδο ΕΕ, παρά τον διπλασιασμό του αριθμού των δικαιούχων στο πλαίσιο της EVS, ο διασυνοριακός εθελοντισμός παραμένει σε μέτρια επίπεδα.

χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ με μεγαλύτερη εμβέλεια, όπως το ΕΚΤ και την ΠΑΝ. Οι εθνικοί και περιφερειακοί πόροι πρέπει να στηρίζουν τις προσπάθειες αυτές, όπου είναι δυνατόν.